

الرخاوی چاپی میصر سالی ١٣٤٤ کوچی.

گهلی خاوهن هونهر و ناوداری تریش له باسی سیره تی پیروژ و رهوشتی بهرزی مهولانا دا ته ئلیفیان کردوو، وه کک سهیید عوبه دیدیلای حهیدهری و شیخ ئه حمه دی ته رابلوسی ئه رواوی و شیخ ئیسماعیلی کوری عهلیی دوره کی و حاجی شوکری ئه فهندی رومیی ئه سته مولی و کهسانی تریش.

ههروهها باسی سیره تی مهولانا و خوو رهوشتی له گهلی کتیبی تریشا هاتوو که بهوینهی سهر به خو ته رخان نه کراون بو باسی ئه ویانی کتر یا مه به ستیکی له باره ی مهولانا وه تیا به، وه کک (جامع الکرامات) ی شیخ یوسفی کوری ئیسماعیلی نه بهانی و الاعلام) ی خهیره دینی زهره کلی، موعجه مولموئه لفین رهزا که حاله، التعریف بمساجد السلیمانیه و مدارسها الدینه: شیخ مه حمه دی قزلجی به غدا (١٩٣٨ ز) په ره ی ٣٢ و (خلاصه تاریخ الكرد و کردستان) و (مشاهیر الكرد و کردستان) و تاریخی مه شاهیر نوسراوی ئوستاد بابا مهردوخ روحانی و کتیبی ژیناوه ری زانایانی کورد له جیهانی ئیسلامه تی، نوسراوی دوکتور مه حمه د صالح ئیبراهیمی. - (تاریخ السلیمانیه و انحائها) ی مه حمه د ئه مین زه کی و (الاکراد فی بهدینان) ی ئه نوهر مائی و (مفتی زه هاوی) ی شیخ مه حمه دی خال و گهلی کتیبی تر جگه له مانه، ههروا کتیبی (سل الحسام الهندی، فی نصره مولانا خالد النقشبندی) که مه حمه د ئه مینی ئینوعا بییدین دایناوه، که خو ی یه کی بووه له مه نسو به کانی مهولانا.

خوالیخوش بو: ئه مین زه کی سالی وهفاتی مهولانا خالدی به ٢٨ شه والی سالی ١٢٤٦ داناوه - مه شاهیری کورد کوردستان په ره ی ١٩٢ ج ١ - ئه مین زه کی یه کی له سیاست زانان و میژو نوسانی گه وره ی کورده و زوری کتیب نوسیوه و له ١٢٣٦ - ١٨٢٠ له به غدا له دایک بووه و له ١٣٠٠ - ١٨٨٢ وهفاتی کردوه (١)

(١) بروانته تاریخی ئه ده بی عه ره بی له عیرا قدا: عه بیاس عه زاوی ج ٢ په ره ی ٥٩ تا ٥٨. دیوانی مهولانا خالد نه قشبه ندی که به هو ی مه حمه د مه حمود تاله بانی قادری چاپ کراوه. په ره ی ٥٧.

ههروه کو رامن گه ياند کتیبی زور له بابته مهولانا وه نوسراوه ياباسيکي مهولانا خالدی تيايه، مهولانا خالد به سهر زبانی کوردی، فارسی، عه ره بی و تورکی زور به دهسه لات بووه و بهو زمانانه شيعری و تووه و ديوانی شيعر کانش له هسه مبول له لايه ن سولتان عه بدولحه ميد - وه له چاپ دراوه و نوسخه ی له کتبخانه ی مه جلیس له مه يدانی به هارستان تاران هه يه. برواننه سالنامه ی دانش چاپی ۱۳۴۹ ی تاران په ره ی ۷۸ به قه له می دوکتور (شه پوډل) و مه جموعه مه قالاتی کو نگره ی زانکوی ته ور یز ته هل و به يت له گوسته ره ی ته ده بی فارسی ج ۱ چاپی به هاری ۱۳۷۳ به قه له می دوکتور (شه پوډل). مهولانا خالد به م هوته ی دا جوان ده ره ده که وی که نيشتمان خوشه ويست بووه که له سه فهر بولای شای نه خشبه ند له ريگادا فهر مويه تی:

خالد اگریستی دیوانه و صحرانورد - توکجا و کابل و غزنین و خاک قندهار.

سینه سوزان، دل فروزان، کوچه کوچه، در بدر

کس مباد! همچو من، آواره ی یار و دیار

(بکره جو) ئی شد ز چشم روان از خون دل

عاقبت کردم دو داغ فراق سر چنار^(۱)

خون شد دلم نسیم صبا غمگسار شو

بر دشت (شهرزور) دمی رهگذار شو

تاری ز چین طره اش از لطف باز کن

گو (سرچنار) راکه تو رشک تاتار شو

غم بر دلم نشست چو گردون ز داغ هجر

ای چشمه سار چشم، تو هم (سرچنار) شو

(۱) به کره جو چومیکه له کوردستانی با شوری - سرچنار کویستانیکه نزدیک سوله یمانی و هوتیل

سهر چنار و کارگه ی سیمه نتویش له ویه.

پیکاریست کار جهان و جهانیان
بگریز (خالد) از همه و مرد کار شو
کتیبی زیناوه بری زانایانی کورد له جیهانی ئیسلامه تی به قه له می دوکتور محمه د
صالح ئیبراهیمی چاپی ۱۳۶۴ تاران.

منسوبان و مریدان مولانا

- ۱ - علامه ملا یحیی مزوری عمادی مشهور به سلطان العلماء ۲ - شیخ الاسلام
- مکی زاده مصطفی عاصم افندی استانبول ۳ - سید محمد اسعد مفتی حله ۴ - سید محمود
- شهاب الدین آلوسی زاده بغدادی مولف تفسیر روح المعانی ۵ - سید محمد اسعد
- صدرالدین حیدری مفتی حنفیه بغداد ۶ - سید ابراهیم فصیح حیدری ۷ - سید عثمان سند
- نجدی ۸ - سید خلیل سمین نقیب اشرف و سادات طرابلس ۹ - سید محمد طاهر افندی
- حسینی مفتی قدس ۱۰ - شیخ ابوالخیر دیاربکری ۱۱ - شیخ عمر مجتهد دمشقی ۱۲ -
- شیخ محمد بن سلیمان مولف کتاب الحدیقة الندیة ۱۳ - سید محمد امین ابن العابدین
- مفتی دمشق ۱۴ - عمر افندی غزی مفتی شافعیه شام ۱۵ - علامه شیخ عبدالله داغستانی
- ۱۶ - علامه شیخ عبدالرحمن روزبه یانی (روزبهانی) ۱۷ - سید عبدالعزیز افندی نقیب
- اشرف بغداد ۱۸ - عبدالله پاشا حاکم عکا ۱۹ - نجیب پاشا والی شام ۲۰ - داود پاشا
- والی بغداد ۲۱ - محمه د افندی مفتی معرفة النعمان ۲۲ - سید عبدالله حیدری ماورانی
- مدرس در بغداد ۲۳ - شیخ شامل داغستانی ۲۴ - سید علی برزنجی قاضی سلیمانیه ۲۵ -
- رسول زکی مدرس ۲۶ - سید محمد امین سویدی مدرس له حله ۲۷ - شیخ ملا طاهر
- جزیری ۲۸ - ملا اسعد افندی جلی کوی ۲۹ - سید عبدالقادر جزایری ۳۰ - ملا محمد
- اربلی (ههولیری) ۳۱ - ملا عبدالله آمدی.

خلفای مولانا:

- ١ - شیخ اسمعیل آنارانی، مامور ارشاد له دمشق و جانشین مولانا له وی
- ٢ - شیخ عثمان سراج الدین مامور ارشاد له کردستان عراق ٣ - حاج ملا عبدالله جلی کوی
- ٤ - شیخ محمد فراقی ٥ - حضرت سید عبدالله نهری شاه شمزین ٦ - حضرت سید طه کوری سید عبدالله نهری شاه شمزین ٧ - شیخ اسمعیل شروانی ٨ - شیخ محمود صاحب برای مولانا ٩ - شیخ احمد خطیب هولیری ١٠ - شیخ محمد خانی شامی
- ١١ - شیخ محمد صادق مامور ارشاد له مصر ١٢ - شیخ عبدالله فردی مامور ارشاد له بیت المقدس ١٣ - عبدالله افندی حیدری ماورانی مفتی حنفیه بغداد ١٤ - شیخ الشیوخ شیخ عبدالغفور کاشتری ١٥ - ملائه حمه دکوله ساره ای مشهور به مولانا له خاندان کمانگر ١٦ - سید جواد سیاهپوش ادیب و شاعر بغداد ١٧ - شیخ ملا محمد مجذوب عمادی ١٨ - شیخ اسمعیل بصری ١٩ - شیخ احمد قسطنونی ٢٠ - شیخ ملا هدایت الله اربلی ٢١ - شیخ محمد عقره ای مامور ارشاد در جزیره و بوتان ٢٢ - تاج العلماء شیخ خالد جزیری مامور ارشاد له دیار بکر ٢٣ - شیخ عبدالفتاح عقره ای ٢٤ - شیخ محمد ناصح افصح العلماء ٢٥ - شیخ محمد جدید بغدادی ٢٦ - شیخ عبدالله ارزنجانی مکی مامور ارشاد له مکه مکرمه ٢٧ - شیخ خالد کرد مامور ارشاد له مدینه منوره ٢٨ - شیخ احمد عربوزی مامور ارشاد، له از میر ٢٩ - شیخ عبدالغفور کردی کرکوک متصدی امامت و امور خانقاه مولانا له بغداد ٣٠ - شیخ حسین خطاط قوزانی ٣١ - شیخ محمد بغدادی امام جماعت همیشگی خانقاه مولانا ٣٢ - سید عبدالله افغانی هراتی ٣٣ - شیخ محمد هراتی ٣٤ - سید احمد سردار سرگلو کرکوک ٣٥ - شیخ احمد ضیاءالدین گومشخانی ٣٦ - سید عبدالغفور مشاهدی بغدادی ٣٧ - شیخ محمود بن عمر مامور

ارشاد له عماديه. (۱)

مهولانا خالدو هه ژار

موتهر جيمي قانون له عيلمى تيب: شاعيرى ناو دارى كورد خوالى خوشبو مام
هه ژار له په سەندى مهولانا خالدو سەييد عەبدوﻻﻻ و سەييد تاها پيرانى نه هرى شه مزىنى
شاهانى شه مزىن به شيعر به زمانى كوردى دهﻻي:

كه سەر دەستەى هەمو مەستانە خاليد نەمامى باغى كوردستانە خاليد
فيدات بم نيشتمان بو شارە زورت روناكە، شام و ئەستەمبول بە نورت
مەبەست لە ئەستەمبول شىخانى شه مزىنە كه خەليفە و ئەمىن حوزورى مهولانا
خاليد بون هه رو كودهﻻي:

به عەبدوﻻﻻ تاها پيرى شه مزىن له داواى دين نەماندو بون، نە شه مزىن
شه مى دل بون و زەينى مەحفەلى دين وه تەن: هەر شادى تو وا دو كورەت دين
- قوتبولعارفين مه ليك غازى شاهى شه مزىن حەزەرەتى سەييد شىخ عوبەيدىلاى
نه هرى شه مزىنى و حەزەرەتى شىخ عبدالسلام بارزانى خەليفەى خەليفەى مهولانا خالد
بون و شىخ مەتەر بارزانى خەليفەى تاج العارفين ئەبو لوەفاى كورد بووه برواننە
قەلائد الجواهير و بهجة الاسرار شطونوفى.

مهولانا خاليد قوبولعارفين زيارته دين كه له سالى ۱۲۲۰ ي مانگى ده چيته حەج و
زيارهتى مه كه و مه دينه، له موسل و شامه وه دەر و او له گه رانه وهش دا، له سەر ريگا، له

(۱) تاريخ مشاهير كرد و سالنامه نور دانش و مجموعه مقالات زانكوى تهو ريزج - ۱ -
كونگرهه ئه هلى بهيت له گوسته رهه ئه دهههه فارسي سالى ۱۳۷۳ له بارهه مهولانا خالد وه به قه له مى
دوكتور شه پوڭ و ژنيا وههه زانابان له جيهانى ئيسلامه تهه ياكه نجينهه فه رهههنگ و زانين چاپى ۱۳۶۴
تاران - چاپخانهه مه هارهه.

نه هری (نایری) میوانی سه یید عه بدوللا نه هری شاهی شه مزین ده بی و مه بهستی چوونی خوئی بو دیهلی له گهل سه یید عه بدوللا نه هری ده خاته بهر و توویژ، له سهر تاوه سه یید پیی ده لی: شیوا نیبه تو بهو هه مووه عیلم و زانین و که ماله وه، بجینه لای شاعه بدوللا دیهلوی نه خشبه ندی، به لام مهولانا خالد، سه یید عه بدوللا رازی ده کاو سه ییدیش عهرزی ده کا جائه گهر وایه منیش له گهل تو، دیم، مهولانا پیی ده لی تو خه ریکی ته دریس به، هه رخوم دهروم که به داخه وه، واتای ئه م و توویژانه ونه، یا نه یاران و نیان کردوه، لی ره دا، ده بی زیاتر بکولدریته وه، چونکا هه ندی قسه ی شار دراوه و حوب و بوغز هه یه، له وه ده چی سه فهره که، هوئی دینی و نیشتمانی هه بوبی، جا مهولانا ئه م شیعه ره بو سه یید عه بدوللا ده خوینیته وه:

ادیب من جلیس من شود در حلقه رندان

به کوشش گر رسانم ناله مستانه خود را، (۱)

گه وره یی و عه زه مه تی مهولانا خالد:

بوگه وره یی و عه زه مه تی مهولانا خالد ئه مه به سه که زیاتر له ۲۶ کتیب به وینه ی سهر به خو له بابته چاکی، پاکی، که شف، که رامات، پله و پایه ی زانیاری و کومه لایه تی و عیلمی مهولانا خالد نوسراوه، سهره رای ئه وانه زیاتر له ۳۰ کتیب نوسراون که باسیکی ته رخا کراره بو باس کردن له عیلم و زانیایی و ژیری و دل و دهر و ن پاکی و چاکی مهولانا خالد، ئه ویش که سانیکی وه کت عه للامه سه یید مه حمود ئالوسی خیوی ته فسیری روح المعانی.

(۱) برواننه شهرحی حالی (راپه رینی) حه زره تی مه لیک غازی شیخ عوبه یدیلان ه هری شاهی شه مزین (د - خ) په ره ی ۱۴ و ۱۵ که ئاماده ی چاپه، نوسراوی دوکتور محه مه د سالح ئیبراهیمی (شه پوّل) مو ته رجیمی قورئان به زمانی کوردی چاپی ۱۳۷۶.

مهولانا خالد زیارتر له ۲۰ نوسراوهی عیلمی و تهحقیقی و دینی ههیه، سه ره رای دیوانی شیعر به کوردی و فارسی و عه ره بی که له ۱۲۶۰ ی مانگی و ۸۴۴ ی زاینی له تهستامبول له چاپ دراوه.

مهولانا خالد هه ره وه کو له کتیبه کاندای نوسراون زیاتر له چوار سه ده کسه تهمین حوزوو خه لیفه ی ئیرشادی هه بووه، وه ک بنه ماله ی ساداتی نه هری و شیخانی بیاره (د - خ) که خه لیفه ی مهولانا خالد بون، - مهولانا خالد ته م زاته پاکه ته وازاته بو ئیرشادو زینوینی موسولمانان له زوربه ی شاره کانی دنیای ئیسلامی ته و سه رده مه دا خه لیفه ی هه بووه، له تهسته مبول، دیمه شق، مه که و مه دینه، له قودس و...

نوخته: له کتیبه دا نوسراوه: مهولانا خالد میکائیلی شاره زوری نه خشه بندی (ره) له نه وه کانی شیخ پیر میکائیلی ده ودانی یه که دی یه که له نزیک چه می سیروان که پیر میکائیل له (۷۳۸) ی مانگی له ده ودان نیشته جی ده بی، (داده سارا) ی کچی خو ی له سولتان سه یید ئیسحاقی عه له وی ماره ده کاو چه زره تی سه یید ته حمده عه له وی شه یید (بابا یادگار) کوری ته و (داده سارا) یه، جا ته گه ر وایی زنجره ی ساداتی پیر خزری له ته ک ساداتی به رزنجی عه له وی یه ک ده گرنه وه، که عه للامه چه کیم مه وله وی کورد: (تاوه گه وزی: مه عدوم) له بهر پیشینه ی ته م پیوهندی یه و ته م باوه ره له قه سیده ی ته رو پاروی کوردی خو بی به (بابا یادگار) ته وه سولی کردوه، هه رچه ند هه ندی که س له و شیعه دا له (یادگار) واتای ته وری یه ی لی ده گرن یانی (وه بیر هیته ره وه) به لام راست وایه، ته ثویل نه کری (۱)

مهولانا خالد به هینانی ریبازی نه خشه بندی له دیهلی یه وه بو کوردستان له ۱۷۷۹ - ۱۸۲۶ ی زاینی و (۱۲۲۶) ی مانگی دا، جگه له وه که زوری له پهیره وانی شافعی مه زههب که زوربه ی خه لکی کورده واری له سه ره ته و ریبازه ن. ناوچه ی

(۱) دیوانی چه کیم مه وله وی کورد په ره ی ۲۸۸ - ۲۸۹) ئوفستی چاپی ۱۳۶۷ یب هه تاوی،

جوغرافيايي و ناوچه‌ي عهله‌وي يه کاني توند ره ويشي خسته بن تين و ته وژمي ريڙاي نه خشى خوئى، ده‌لين: شيخ حه‌سه‌ن چورئى: مه‌لا ته‌بو به کر موسه‌نيف له سه‌ده‌ي پانزه له سالي ۱۰۱۴ يا ۹۹۹ و ۹۹۴ وه‌فاتي کردوه و خاتو جيهان کچ هه‌زره‌تي شيخ پير ميکائيلي ده‌وداني ماره کردوه (شه پوڻ).^(۱)

□ له ئاخريدا ده‌مه‌وي به ميواناني به‌رزو به‌ريز به تايهت به لاوان و گه‌نجان بليم: مردني هه‌ر زانايي، شاعيري، نوسه‌ري، بيره‌وه‌ر و هونه‌روه‌ري^(۲) په‌يام و قسه‌يه‌كي روناك و ئاشكرايه بو هه‌مومان، به تايهت بو لاواني ده‌س و قه‌له‌م جوان و ره‌نگين، (به‌رپرسين و) به‌رپرسن بو دوا روژي نيشتمان بو خزمه‌ت كردن به زمان و فه‌ره‌نگ، چونكا فه‌ره‌نگ داكي هه‌مو پيشكه‌وتنيكه، جا بو (ئه‌وه) تا شياوي به‌رپرسی خويان باشتر ئه‌نجام بده‌ن و زمان و فه‌ره‌نگي ره‌سه‌ن و ريشه‌داري ولات چاكثر له هيرشي نامو پياريزن، ئه‌و زانا كوچ کردوانه ده‌لين: ئيمه به‌ره و لاي خوا بارگه‌مان

(۱) بنه ماله‌ي زانباران په‌ره‌ي ۵۱۹ چاپخانه‌ي شه‌فيق به‌غدا ۱۹۸۴ ر.

(۲) خوا فه‌ر موبه‌تي (... و مَنْ يُوْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا - به‌قه‌ره ئايه‌تي ۲۶۹ ياني: به هه‌ر كه‌سيك زانست و زانين و حيكه‌ت درابي خير و به‌ره‌كه‌تي زوري پي‌دراوه، نه ك خيري موته‌ق چونكا به‌خته‌وه‌ري موته‌ق ته‌نيا به زانست و زانين نيه، به‌لكو زانست خوئى ته‌نيا يه‌كي له هوسكاني گرينگي به‌خته‌وه‌ري به. هه‌روه‌ك قورئان له ئايه‌تي - ۱۱ - سوره‌ي موحاده‌له ده‌فه‌رمي (... يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ) ئه‌وانه‌ي زانست و زانباريان پيدراوه، خوا پله و پايه‌يان ده‌باهه سه‌ري، شاعيريش ده‌لي:

لَا تَبْكِهِ فَاَلْيَوْمَ بَدَأَ حَيَاتِهِ إِنَّ الْأَدِيبَ حَيَاتُهُ بِمَمَاتِهِ

دياره به‌م پي‌يه ئينساني زانا و هونه‌روه‌رو خاوه‌ن زانست و حيكه‌ت و ئه‌ديب نامرن ئه‌و جوړه مرويانه زيانيان له مه‌رگيان دايه و يه‌كجار له دايك ده‌بن و بو هه‌ميشه زيندون، نامرن ئه‌وانه وا له دلي ميله‌ت دا ئه‌زين - هه‌رچه‌ند كورد له جيرانه كاني فيربووه، زيندو كوژي، مردو په‌ره‌ست بي.

تيڪناوهو بهرپرسی خوڻان به ٿه نڌازهي وزه ٿه نجام داوهو ٿيستا نوڻهي ٿيوهيه كه به كه لڪ وهرگرتن به شيوهيه كي جوان و شياو، له زمان و فهرهنگي بهرزو ته رزي خوڻالي و ٿيسلامي، پرو چر خوڻان ته يار بگهن و تي بگهن و پي بگهن و دواروڙي باشتربو خوڻان و بو بهرهي داهاتو ساز بدهن و ريگيان بو خوش بگهن، دياره خوڻه يار كردن ته نيا له واتاي زانين و كارو ٿاڪاري چاڪ و دين و دانيش و عيلم، چاڪ مه يسهر ده بي و ده گونجي و ده خونجي كه مرو باش خوڻي ته يار بكاو ڙيان و مرو فاني بو خوڻي و نه ته وه كه ي داين بكاو بيان هيٺيه دي، ده ي با ٿيمه يش چاو له كه ساني وه ك مهولانا خالد بگهن، كه به و ته مه نه كه مه وه، ٿه وه مووه پيت و بهر كه ته ي به عيلم و زانين و دين داوهو له نيو ڪوڙو ڪومه لدا ٿه ونه سهر بهرزو سهر بليندو ناودار بووه كه به نوسخه ي جامعوه و نوسخه ي نايغه له ڪتبان دا ناوي پيروزي براوهو ٿه وه مووه ڪتبانه كه له به را ناومان بردن له په سندی چاڪي و پاڪي و زاناي ٿه وزاته دا، نوسراوهو ٿه وه مووه زاناو داناو پياو چاڪانه ٿه مين حوزورو ٿه ويندارو خه ليفه ي ريئازي مدفهركي ٿه وه زاته پر جم و جول و بروزه خوو ٿاڪار چاڪ و پاڪ و بيخه وشه، زانين و هونهر په ره وه ره بون

باغ سبز علم را بس ميوه هاست بهترش خدمت به مخلوق خداست

(رضوان الله عليهم اجمعين).

ده بي به مجوزه بي

ده لين: خواناسي و غيرفان

غيرفان: به نيوي فيرگه يه ڪ مرو ف سازو ٿازادي هينهر بي و مرو ف له كه وشه ني بيركورتی، نه خوینده واری، هه ڙاری، ديلي و يه خسير بوني مرو ف به دهستي مرو ف رزگار بكا، ٿينسان وا بارينتي كه بڪوشي تاكه ندو ڪوسب له سهر ريگاي ڙيان لباو دهره تان به مارزو سته مكار نه دا سواري ملي هه ڙاران و ڪم دهسه لاتان بي و كه لڪي ناشياويان ليوه ربرگري، به لڪو دوستي خوشه ويستي به رامبهري، يه كيه تي و يه ڪبون و

دلسوزی بویه کتر له نیو بهره ی مروف دا سازبدا جا ره نگر بی هر بوی شیخ نه بولحسهن خهره قانی ریگای نه داوه که سولتان مه حمود به قیل یا به زور سهری پیی دانه وینی، ده لین: سولتان مه حمود به شیخ حه سهن خهره قانی وت: یا شیخ قورئان ده لی: (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم) نه ی بوچ؟ تو له من ئیتاعت ناکه ی، شیخ له وه لامیدا وتی: نه ونه له عیباده تی خوادا نو قم و غه ر قم ناپه رژی مه سهر ره سول تا بگا به توو... شیخ به م وه لاما ده سی ناوه به روی سته مکار تا توانی و ملی پیی دانه نه وینی دیاره غیر فان نه سه نه لی و دیاره تائستاش که س به دوی خوی نه و تو وه تر شه!

په راویزه کان:

۱ - شاره زور: (زاموا) یا قوت حه مه وی له بابه ت شاره زوره وه ده نوی: ده شتیکی پان و به رینه له ههریمی چیا (کوردستان) له نیوان شاری هه ولیرو ههمدان دایه که زوری بنی زو خاک نه وه ی (قه لایه کی تیا) سازداوه، شاره + زور یانی شاریک که زور - ی بنی زو خاک نه وه (شاره) و قه لای نه ویی) سازداوه، خه لکی شاره وه زور کوردن، ناوچه ی شاره زور له سهرده می خیلافه تی عه بیاسیان دا زور مه شهوور بووه له زانکو و فی رگه و فی رانکو و به غا و شام و میسرو... فو قه های شاره زور ناودار بون و ئیستایش کتیبی نه وان سهر چاوه ن و به دهرس ده و ترینه وه. شاره زور ئیستا به سهرزه وی یه ک ده و تری که به شی با شوری خو ر هه لاتی نه وی، شیو و دو لی (تانجه رو) له ئوستانی سلیمانی: کوردستانی سهر به عیراق ساز ده دا، نه و ده شته پان و په رینه له باشوری (عه ربه ت) ه وه که به خشداری سهر به سلیمانی یه، تافه رمانداری هه له بجه (هه له بجه ی سوتاو هیرو شیمای کوردستان) به رده و امه و ریشته کیو گه لی تایبه ت له خو ر هه لآت و خو ر او او ده وری نه و ده شته (جوان و ره نگین و به هه شت وینه) یان داوه، له ناوچه ی شاره زور زانایان و خواناسانی زور زاناو گه و ره، پیی گه یشتون، وه ک: مه ولانا خالد شاره زوری که به نو سخته ی نایغه و نو سخته ی جامعیه ناوداره، یا (ابن الحاجب شاره زوری، ابن الصلاح کردی شاره زوری،

۲ تاریخی •

باوکی •

ابوالقاسم احمد شاره زوری، قاضی الخافقین شاره زوری، قاضی بهاءالدين ابوالحسن شاره زوری، ابواحمد شاره زوری، ابن الشهرزوری، ابوبکر شارانی شاره زوری، شیخ احمد شاره زوری، احمد شاره زوری عمادالدين، شیخ برهانالدين ابراهیم ابوالعرفان شاره زوری شارانی، قاضی تاجالدين ابو طاهریحی شاره زوری، جمال کُردی شاره زوری، حجةالدين قاضی عبدالقاهر شاره زوری، حسن شاره زوری ابو عبدالله، حسن شاره زوی قاضی ابوعلی، حسین شاه زوری ابو عبدالله، علامه مهلا خدری نالی شاره زوری، زینالدين عبدالرحمن کُردی شاره زوری، علامه سلیمان او رامی شاره زوری، شبابالدين عمر شاره زوری، شمسالدين ابوالحسن شاره زوری، علامه شمسالدين محمدشاه زوری، صلاحالدين عبدالرحمن شاره زوری ابوالقاسم، قاضی ظهیرالدين مبارک شاره زوری، عبدالرحمن شاره زوری شافعی، عبدالقادر قادری عبدالانی شاره زوری، عبدالله شاره زوری ابوالقاسم، عبدالله شاره زوری ابو محمد، عبداللطیف شاره زوری قاضی ابوالحسن، شیخ علی تهفندی شاره زوری، علی بدیهی شاره زوری، عومر تهفندی شاره زوری، قاسیم شاره زوری ابواحمد، قاسیم شاره زوری ابوالفضایل، مهلاقاسم گوزانی شاره زوری، قاضی الخافقین شاره زوری، کمالالدين محمد شاره زوری قاضی القضاة، مبارک شاره زوری مُقَری شیخ القراء، محمد افندی شاه زوری، سیدمحمد برزنجی شاره زوری مدنی، شیخ محمدسورانی شاره زوری، شیخ محمد شاره زوری، محمد شاره زوری ابوالمحاسن، قاضی القضاة محمد شاره زوری محیالدين، محمد فرضی شاره زوری ابو مظفر، شیخ محمد قاری شاره زوری، محمد کرد افندی شاره زوری، قاضی محیالدين شاره زوری، مظفر شاره زوری ابو منصور، قاضی نجمالدين شاره زوری، یمنی افندی شاره زوری، شیخ حسن کُردی شاره زوری، سه رچاوه: ژیناوه ری زانایانی کورد له جیهانی ئیسلامه تی یاگه نجینه یی فه ره ننگ و زانست (نوسراوی دوکتور محمد صالح ابراهیمی (شه پوئل) موته رجیمی قورئان به زمانی کوردی چاپی ۱۳۷۶ چاپی ۱۳۶۴ تاران مه هاره ت و تاریخ مه شاهیر کرد، ئوستاد بابامردوخ روحنی شیواج ۱ و ۲ چاپی ۱۳۶۴ و ۱۳۶۶ -

مونا جات نامە ی مە ولانا خالید (قدس سره)

یا حە ی یا قە یوم یا فەرد ئە عزم
بینای بە نده گان بە ندی خانە ی غە م
یا فە راز نده ی نه تا ق ئە عزم
رە فە عت بە خش تە خت نه پا بە کە یهان
نه عەر ز، نه جیسم، نه روح نه جە وەر
ژە ئە سرار غە یب واقیف و خامۆش
ژە غە یب موبەر، ژە ئالایش پاک
نە شتە بە خش جام بادە ی سەر مە ستی
تە رکیب دە هە نده ی ئە عزا نه ئە ندام
نە مایە نده ی سویح نه ئە وچ دە یجور
دە ورا ن دە هە نده ی باد بێ سکون
زاهیر کونە نده ی وجود ژە عە دە م
ئولفە ت دە هە نده ی ئاتە ش چە نی ئاب
رە زامە ن ژە خە یر، باخە وەر ژە شەر
شە هە نشای ئیقلم لاهوت و ناسوت
گە دا وە سولتان، شا ه وە گە دا کەر
خە لاس کونە نده ی یوسف ژە زیندان
ئە نیس یە عقوب وە بە تۆ ل ئە حزان
ئا گەر پە ی خە لیل وە گوستان کەر
هە م ژە سەر ئە ندیب رە هنو مای ئادە م
رە هبەر موسا وە ناری شە جەر
ئیسکە نده ر، جادەر، وە تە خت دارا
ئیعجاز بە یزا عیبی موعجیزە ی شە بان
بە خشیایە نده ی تە خت وە ساحو جاهان
میشکات فە ییاز بە زمی لارە یبی

یا فەرد ئە عزم، یا فەرد ئە عزم
یا شە وە نده ی نالە ی سو بحدە م
یا فە راز نده ی چە رخ موعە ززە م
یا بان ی بنیان قوسورو ئە یوان
بی نیاز ژ غە یر بێ خاب و بێ خود
بینای بێ دیدە، شە وای بێ گۆش
بێ هە متا، بێ مە سیل، بێ شە ریک، بێ پاک
نە قشبه ند لە وچ، سە حیفە ی هە ستی
نیزام دە هە نده ی ئە ورا ح نه ئە جسام
با هیری خورشید، تە لعت بە خش نور
بە رپاکونە نده ی خە یمە ی بیستون
تە ئلیف دە هە نده ی چار عونسور، وە هە م
فروزە نده ی بە رق ژە سینە ی سە حاب
نە قاش نقوش هە یولای میحوەر
فەرمان دە هە نده ی جە مە مە له کۆت
رۆژ رە سان وە شو، شە و و رۆژ ئاوەر
رە هانده ی نوح ژ گیزی توفان
هە م راز یوسف نە جا ه کە نعان
ژە شەر فیرعون موسا نە جات دەر
مە ئە مە ن یونس ژە گیزی او ی غە م
وە دە م مە سیح مۆردە زینده کەر
گە وەر بیرون کەر ژە سە نگ خارا
کەرە م کەر وە لوتف موسا ئین عیمران
رو بایە نده ی تاج ژە فە رق شا هان
میفتاحول ئە بواب خە زانە ی غە یبی

کۆزانی فەرهنگی زمانی کوردی شه پۆل ۸۲

گیرهندهی به هیشت ئیره م ژه شه داد
که و که بهی فیره عون، غه ر ق ده ریا که ر
جاده ههندهی جه م نه موغاک خاک
نیگون کونه ندهی چه تر فهره یدون
به پادارندهی جه شن فهره یدون
پهی خه سه وه شیرین ژه ئه ر مهن ئاوه ر
جام جه م ژه ده ست جه مشید به رئاوه ر
به ره م زه نهندهی سپای سه لم و تور
مه شاته توغرای زلف دیز له یل
ئاژه ندهی وه هار، به رندهی خه زان
نه قاش سیمای گولناری گولان
سه فاده ههندهی سینهی ده رویشان
سکینان نه واز، غه ر بیان شاد که ر
قیبهی عاشقان نه که عبه و دیر
مه بده و مه لجه کولل کائینات
په ریج بیکه سان توونی فهریاد ره س
هم جه مه ساجید هم جه بو تخانان
یاره ب وه سیفات زول جه لالی ویت
وه موقه ره بان باره گای عزیزه ت
وه عه رش کورسی، وه له وح و قه له م
وه ده فته رداران دیوان لاهوت
وه سوژ ئاده م بو دیدهی نه مین
وه خه لاسی نوح ژه تووف تووفان
به سه دای هاپرون، وه قورب موسا
به ویردی یونس، وه سه بری ئه یوب
وه راسی هود، وه دووسی ئیدریس
وه ئاوازه ی زیکر ئه ره ی زه که ریا
وه ئیخلاس پاک سه ید موختار

به ریاده ده ههندهی قه وم هودو عاد
وه په شه ی زه عیف نه مرود فه نا که ر
به رئاوه ندهی مار نه دووش زوحاک
خوسره و غولتان که ر نه گیجاو هون
کاو (کیو) تیشی فهرهاد نه پای بیستون
پهی شیرین فهرهاد وه بیستون به ر
که له لای که یکاوس وه توتیا که ر
به ریاد ده ههندهی ئه ساسه ی ته یبور
ره ههنه مای مه جنون نه سارای دو جه یل
ره نگ ئامیزی که ر گولناری گولان
نه وای نه غمه و ناله ی بولبولان
شه فا ده ههندهی ره نج دل ریشان
به ئسیان ژه به ند میجنه ت ئازاد که ر
گه ردش ده ههندهی چه رخ سه بک سیر
سزاوار همد، مه وسوف سیفات
بالا ده س توون کار، وه ده ستهی که س
موئین و کافر همدت مووانان
وه زات بیچون لایه زال ویت
وه په رده داران سه ریر وه حده ت
وه مه لائیکان خاس موخته ره م
وه زیکرو ته وحید جه رگه ی مه له کوت
ئه و رو جه به هه شت کهوت نه روی زه مین
وه شادی خه لیل، به نه عتی قورئان
به پاکی مه ربه م، وه ته قوای عیسا
وه حوسن یوسف، وه زاری یه عقوب
وه نه غمه ی داود، وه ناله ی جرجیس
ئه و روژ نه جه وف شه جه ر شه ق کریا
وه زور بازوی سه یده ری که پار

کۆزانی فەرهنگی زمانی کوردی شه پۆل ٨٢

وه حهلقه شهشهی سهید مهزلوم
وه سه فای سدیق شه کورم
وه بی گوناھی و مهزلومی عوسمان
وه سو حوف و زه بور، تهورات و ئینجیل
وه شهسحاب خاب ئالودهی غار
وه قوتب شه خیار وه غهوس شه عزم
وه به یتول مه عمور، مه سجیدول شه قسا
وه شه شیخ به سری، وه شه شیخ بایه زید
وه چار ده رویش مولک هیندوستان
وه شهسحاب به در، کولل شه هیدان
وه شه و بیداران عیادهت خانه
به خاک نشینان زاویهی پهستی
وه قهله ندهران مهست مه یخانه
وه یه یاهوی شه بدالان بهر
وه شهوق رهندان سه مهست مه دهوش
وه دوردک هشان به زمی ئیرادهت
وه سیاپوشان سه رحه لقهی ماتم
وه قه دهح کیشان جورعهی سه بو حی
وه بانگ جه جاج پهی ئاب زه مزه م
وه ته ئسیر سهوت قاری قورئان
وه سه حه رخیزی ساکنان ده یر
وه سه فای سینهی سو فیان سوف
وه سه ره گه شته کان وادی جه یران
وه سه ره گهردانی که لپوس وه پیلان
وه کوهنه پوشان کونج قه ناعهت
وه ره قس و سه ماع وه جه شه هل حال
وه حیکمهت زانان سیر ئیلاهی
وه تو به کاران شه گه شت و بیه رده

وه شه رواج پاک شه ئیمه ی مه عوم
وه دین دروستی فاروق شه عزم
وه شه هیدی شه و شاهیده ن قورئان
وه ئایه ی قورئان ئاورده ی جبریل
شه یمه ن بین جه شه شه راره ی کوفار
به ریجالول غه یب شه و تاد عالم
وه یه سرب زه مین وه شه رزی به تحا
وه سولتان جونه ید، شه شیخ شه بوسه عید
وه ههفت شه و دالان خاسه ی کوردستان
وه گشت مریدان، جه مع عه زیزان
وه حهق ئاشناو به خهلق بیگانه
به جورعه نوشان باده ی سه ره مهستی
مه کیشان شه دل نه عره ی مه ستانه
وه ناله ی یران هه ره صو هه ره سه حه ر
وه جام باده ی یری مه ی فروش
وه گۆشه گیران کونج مه ناعهت
هوناو شه سرین مه ریزان ژ چه م
وه تو به کاران تو به ی نه صو حی
وه ته و اف حه ره م که عبه ی مو حه پره م
وه سیدق شه زان په نج نه و بهت زانان
وه دو عای یران عاقیهت به خه یر
وه زیکر شه یخان دائیمول وقوف
نه ره آ حهق دائیم وه گیان فشانی
وه وادی عه شق و ئیل و ئیل مه گیلان
وه نیمه شه وان مواچان حاجهت
مه وینان وه چه م جه مین و یسه آل
شه شه سراهه یب مه ده ن گه واه ی
وه یران فانی دنیا یه ی به رده

... شه پۆل ٨٢٤

کوژانی فەرهنگی زمانی کوردی
 وه عەدل شاهان ره عییهت پهروهه كهس ژه سهوداشان نهوینی زهرهه
 وه سهیل ئهسرین ئهبر نهوبههار وه شوعلهی دهرون بهرق شه ره ربار
 وه سه رئاویزی به ره زایه ههردان وه له رزه ی ئه ندام توپیل نه گول وهردان
 سویند به سه رشوپی گوله (به ره زای) ی ههردان به له رزه ی ئه ندامی نهونه هالان
 كه سه ر له م گول و ئه و گول ئه ساون.

وه گونای رهنگین گولان وه هار وه ناله ی چه زین بولبولانی زار
 وه ئازادی سهرو، وه شنوی به رزان وه نزول مهوج سینه ی قه لوه زان
 وه داغ سینه ی سیاهی گولان بیابانیانه وینه ی ئه بدالان

زیاره تگایه ک به ناوی (ئه بدالان) هه یه له کیوی (ئه بدالان) ی لای (ژاوه رۆ)
 به شی مه لبه ندی کامیاران له نیوان گوندی : (سه رچی) و (دولاب) دایه.

- ئه بدال: به قسه ی محی دینی عه ره بی: (قوتب یا غه وس) له هه ر ده وره یه کدا
 (مه زنیك) كه مه زن ترینی سه روکی هۆزه وه له دوای ئه ویش له بابته پله و پایه وه
 دوو كه سه به ناوی (ئیمام) و چار كه سیش به ناوی (ئه وتاد) و چل كه سیش به ناوی
 (نوجه با) و چه فتا كه سیش به ناوی (ئه بدال) و سیسه ت كه سیش به ناوی (نوجه با)
 ئه بی بین، ئه م دابه ش كرده ش، بو دیاری كردنی پله و پایه ی ئه شخاسه له ناو مه كوو
 ته شكیلاتی حیزیدایه.

دوكتور یه حیا قه ریب له كو به ی (تحفه العراقین) دا نووسیویه تی: چه وت
 مه ران، مه ردانی خوا، چه وت پۆلن: ئه قتاب، ئه بدال، ئه خیار، ئه وتاد، غه وس،
 نوجه با و نوجه با. مه به ست له چه وت ئه بدالیش زیاره تگه یه کی خواناسه كه له کیوی
 ناودار به (ئه بدال) - له مه لبه ندی ژاوه رۆ دایه.

هه ر وه ک مه ولانا خالید له م شیعه ردا له بابته چه زره تی شیخ عه بدولقادر
 گه یلانی (گه یلانی لای کرماشان) فه رمویه تی:

وه قوتبول ئه خیار، وه غه وس ئه عزه م وه ریجالول غه یب ئه وتاد ئه عزه م

بو ئه م قسانه پروانه كو به ی غه زالی نامه، په ره ی ١١٠، نووسراوی جه لاله دین
 هومایی، چاپی ئوفسیتی مه رویی، سالی ١٣٤٢ ی هه تاوی و گولزاری ئه ده بی
 لوړستان، نووسراوی غه زه نفه ری ئومه رائی، چاپی هاوینی ١٣٦٤ هه تاوی،
 په ره ی ٢٥٥ تا ٢٥٢ و کتیبی موسامه ره ی کورپی عه ره بی و مونا جاته های جاویدانی
 ئه ده بی کوردی، به ئیه تیمامی کاک محمه د سولتانی، چاپی ١٣٦٢ هه تاوی، په ره ی

وه ره‌نج فه‌ره‌اد نه‌ پای بێستون	وه وه‌فای له‌ یلی نه‌ عه‌شقی مه‌جنون
سه‌فای سووبحانی وه‌ که‌س مه‌نمانان	وه‌ غه‌مه‌ی جادوی سورمه‌ سای جانان
مه‌نمانان جه‌بین جه‌هان ئافه‌رین	وه‌ جیلوه‌ی بینای شوخ گول جه‌بین
بووه‌خشن گوناهان عه‌بدی روسیاه	یا شاه‌وه‌ ده‌رگات نه‌ جاته‌ن ره‌جا
ته‌فته‌ی ناییره‌ی نار نیرانم	سه‌رتاپا غه‌ریق لوجه‌ی عیسیانم
تا ته‌وانام بی ته‌قسیریم که‌رده‌ن	شه‌رت ته‌مر تو‌ن وه‌ جام ناوه‌رده‌ن
نادانیم که‌رده‌ن تو‌ ویت مه‌زانی	هه‌ر کارم که‌رده‌ن وه‌نا فه‌رمانی
ره‌زاره‌زا تو‌ین، ئه‌ل حوکمویلا	ئه‌ز ئاده‌می هه‌ر گاه‌ بووه‌خشین گوناھ
(أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ أَشْتَغْفِرُ اللّٰهَ	به‌ی ئیمجار ژه‌ لوتف بپوشمی گوناھ
رَبِّي نَجِّنِي مِنْ عَذَابِ النَّارِ)	جوومه‌م بی هه‌ده‌ن، گوناھ بی ژمار
ژه‌ (لَا تَقْتُلُوا مَنْ رَحِمَهُ اللّٰهُ)	نه‌که‌رین مه‌حروم به‌نده‌ی روسیاه
(يَا غَافِرِ الذَّنْبِ اغْفِرْ لِي وَارْحَم)	باب عیسیانم کو کویبه‌ن جه‌م
ژه‌ ره‌حه‌تی ویت مه‌که‌رمی مه‌حروم	منی نیازمه‌نده‌می (یا حی القيوم)

حه‌زهره‌تی مه‌ولانا خالید شاره‌زوری، زیاتر له‌ ١٩ کتیب و په‌راوه‌ی نووسیوه‌و له‌ناو زانایاندا به‌ نوسخه‌ی نابغه‌ ناسراوه‌و زیاتر له‌ ٧٠ خه‌لیفه‌ی ئیرشادی هه‌بووه‌و ژبانی شه‌ریفی خو‌ی له‌ ریگای خزمه‌ت به‌ فه‌ره‌نگ و زانسته‌ و خزمه‌ت به‌ دینی پاک و بیخه‌وشی ئیسلام و ئیرشاد و ری‌نیشان‌دانی خه‌لک رابواردوو.

حه‌زهره‌تی مه‌ولانا خالید شاره‌زوری له‌ سالی ١١٩٣ی مانگی و ریکه‌وتی ١٧٧٣ی زایینی له‌ دایک بووه‌و له‌ سالی ١٢٤٢ی مانگی، و ریکه‌وتی ١٨٢٦ی زایینی بارگه‌ی به‌ره‌و لای خوا تیکناوه‌. بو‌ زیاتر ناسینی هه‌زهره‌تی مه‌ولانا خالید پروانه‌ کتیبی گه‌نجینه‌ی فه‌ره‌نگ و زانسته‌، چاپی گولانی ١٣٦٤ی هه‌تاوی، چاپخانه‌ی مه‌هاره‌ت له‌ تاران.

كرديستان الشرقىة (ايران) .. ترجمه تفسير القرآن الكرىم بالكرديه

لأول مره فى كرديستان ايران قام
البروفيسور - محمد صالح ابراهيمي
(وهو استاذ جامعي) بتفسير القرآن الكرىم
باللغه الكردية كما راجع التفسير مجموعه
من علماء كرديستان وقد ساعدت وزارة
الثقافه والارشاد الايرانية على طبع هذا
التفسير.

ويعتبر عمل الدكتور ابراهيمي رافداً
جديداً لللغه الكردية التي لا تدرس فى
كرديستان ومصدراً لأبناء كرديستان
المحرومين من المصادر والكتب الكردية إلا
ما ندر.

27 نداء الحق نجاه لندك

بانگس هه ق - السنة الرابعة - العدد ١٤ - ١٥

/ سبتمبر ١٩٩٥م ٢٧

Dr.Saleh Ebrahimi

□ روژی ۱۵ ی ۱۳۷۵/۷/ کاک محمه د ره زایی (مهینه ت) له شاری سنه ی کوردستانه وه، نامه یه کی لیتوسیوم، ئەم بره هونراوه یشی تیدا بوو، ئەمه یش ئەو شاعر و هونراوانه:

له بو دیداری ماموستا شه پۆل	میشک و دل پینکو شه یاندا شه پۆل
یه کدانه مودیر چوار فەرمانبەر	به یاری پینوس نوسرایه ده فتهر
یاخوا هەر بژیت گه وره م، سه وره م	ئه دیب ئەده ب دوس هه ژار په وره م
یاخوا هەر بژیت سه وره م گه وره م	زانای کۆل نه ده ر ئەم خول و ده وره م
شعیری (مهینه تی) ئیدی بوو ته واو	بو پیاوی حق بیژ ده کا چاوه چاو.

— له کانګای دلّمه وه له دوستی زانا و فمر هه نګ په روه رو
 دلسوژم چه نایی ماموستا مه لا محمه نه ن سألح — ئیبراھیمی
 محمه مه دی (شه پۆل) زۆر سپاس ده که م ، که بۆ لسه
 چاپ دانی ئەم دیوانه له هه ر بارو بابه تیکه وه یازمه تی
 داوم ، ئەمه ش ئەو دوعا به خیره ی ماموستا سه یه
 کامیل شا ئیمامی زه نیلی : (ئاوات) که بۆ وه لا می
 ماموستا (شه پۆل) به شاعر دایناوه :
 شه پۆل به نامه ت (ئاوات) ژیاوه
 گرپی چه ند سألله ی دللی کرا وه
 شه پۆلی ژین بو ، یا پێژنه ی باران
 یا شنه و کزه ی مه یله که ی یاران ؟
 یا بۆنی خوشی گۆلی به هاران
 نه سیم هیناویه له کوھساران
 بارانی ئەو سأل به ئەمری باری
 هه موره حمه ت بو بو کورده واری
 نه پزنی ئەو ده سته ی نامه ی نوسیوه
 (ئاوات) سه ر به رزه که لیت پرسیهوه .

په ره ی ۲۵۳ دیوانی (ئاوات) سه یید کامیل ئیمامی زه نیلی چاپی ۱۳۶۵ مه هاره ت تاران.

Dr.Saleh Ebrahimi

محمد صالح ابراهیمی

مولانا خالد نقشبندی شهرزوری (قدس سره)

قطب الطریقه و ترجمان الحقیقه، عالم ربانی و پیرو روحانی، سلسله طریقه‌ی نقشبندی، و مسندنشین کمال عز و ارجمندی، مجدد قرن سیزدهم، ضیاءالدین ابوالبها مولانا خالد ذی الجناحین شهرزوری نقشبندی، وجود ارزنده‌ای بوده است، سرشار از زیور علم و عرفان که در مناطق کردنشین چون آفتاب تابانی درخشید و در اندک مدتی با پرتو انوار خود بخش زیادی از بلاد اسلامی را روشنی بخشید. مولانا خالد از علمای بزرگ اهل سنت و جماعت می‌باشد، که فخرالعارفین و زین السالکین است، در کمالات صوری و معنوی واحد، که ارادت خاص به ائمه اطهار علیهم السلام داشته و قصیده معروف ایشان در هنگام زیارت مرقد مطهر حضرت رضا(ع) که با این مصراع شروع می‌شود: "این بارگاه کیست که از عرش برتر است" بسی مشهور است.^۲

دانشمندان و سخنوران شام و علمای سایر بلاد اسلامی کتابها و ستایشنامه های زیادی درباره شخصیت و فضل و کمال سیرت و شرح حال و دین و دانش این دانشمند ربانی نوشته‌اند و حضرت ایشان را به نام نوسخه جامعیه و نوسخه نابیغه یاد کرده‌اند. و حتی مرثیه‌های بیشماری را درباره وفات حضرت مولانا خالد سروده و گفته‌اند.^۳

مولانا خالد در بغداد، قدس، سوریه، ترکیه عثمانی دارای خانقاه و دستگاه تبلیغی بوده است و خود از کردان سلیمانیه است، که همواره آستانش ملجاء فقیران و پیوسته محفلش مجمع امیران بوده به همت سخاوت، معروف و به طاعت و عبادت موصوف، سلاسل بسیار دیده و طریقه نقشبندیه گزیده.^۴

۱- سالنامه نور دانش چاپ تهران ۱۹۷۰ م و سال ۱۳۴۹ هجری صفحه ۷۸ و تاریخ مشاهیر کرد ج ۱ چاپ سردش تهران ۱۳۶۴ صفحه ۲۹۶
تالیف استاد بابامردوخ روحانی، شیوا.

۲- گنجینه فرهنگ و دانش صفحه ۷۲ چاپ تهران سال ۱۳۶۴ به زبان کردی تالیف محمد صالح ابراهیمی و سالنامه نور دانش سال ۱۳۴۹ صفحه ۷۸ و ۷۹ چاپ تهران و تذکره ریاض العارفین صفحه ۴۴۷. ۳- نور دانش منبع سابق الذکر.

۴- شیخ اسمد صاحب چاپ ۱۹۲۴ م، دمشق و تاریخ سلیمانیه صفحه ۲۲۵ و الانوار القدسیه صفحه ۲۲۵ و الاکرد فی بهدیتان صفحه ۷۷.

مولانا خالد از طایفه جاف و یک مرشد کامل

به تمام معنی روحانی و مجلس او گرم و پر برکت و جذاب و مرکز وحدت قلوب افراد مختلف از هر طبقه و نژاد و ملیت بوده و یک شاعر لاهوتی بسیار تیز هوش و تیزبین و حساس و لطیفه گو و حاضر جواب و دانشمند و فصیح و بلیغ و سخنور بوده است. دهها کتاب به زبان عربی و کوردی^۱ امثال کتابهایی که در پاورقی به بعضی از آنها اشاره می‌گردد بطور مستقل و یا در خلال آنها مطلب درباره او نوشته‌اند.

حضرت مولانا خالد در زبان عربی، کردی و فارسی و تورکی متبحر بوده و قصاید زیادی به هر چهار زبان گفته است و بیش از ۱۹ تالیف در علوم مختلف اسلامی به زبان عربی دارد و از دیوان او و پند و انترزهایش چنین استنباط و ادراک می‌شود که مقام و منزلت او در عالم خود معادل با سعدی و حافظ شیرازی بوده است.^۲

۱- ۵. امثال الاعلام زرکلی، معجم المؤلفین رضا کحاله، ریاض العارفين، يادى مه ردان تالیف اتاد ملا عبدالکریم مدرس امام شافع زمان، سل الحسام الهندی نصره مولانا خالد نقشبندی، هدية العارفين، غرائب الاعتراب، الفيض الوارد علی روضة مولانا خالد، تاریخ کرد و کردستان من اقدام المصور التاريخيه حتى الآن: محمد امين زكي ترجمه محمد علی عونی چاپ قاهره ۱۹۶۱، صفحه ۳۳۷، تاریخ السليمانية و انحاءها، معجم المطبوعات، مشاهير الكرد و الكردستان، دانشمندان کرد، تاریخ مشاهير کرد، الادراة الجزئية، التعريف بالمساجد تالیف محمد قزلیجی مفتی اعظم بغداد، جلد ۳ و ۶ مجله کلاوشر، الشيخ معروف نودی، نوسراوی مفتی زهاوی به کوردی، اصفی الموارد فی سلسال احوال امام مولانا خالد، الفيض الوارد علی مرثیه مولانا خالد تالیف علامه سید محمد آلوسی، المجد التالذ فی مناقب مولانا خالد، الاساور المسجديه فی المائثر الخالديه، الحديفة النديه و البهجة الخالديه، النشر الوردی باخبار مولانا خالد نقشبندی کوردی، القول الصواب، السهم الصائب، حصول الانس فی الانتقال، ریاض المشتاتین فی مناقب مولانا خالد ضیاءالدین، مثلی الواجد و مثير النواجد فی مرثیه مولانا خالد، جمع القلائد، الرحمة الهابطة، نورالهدایه و العرفان، عنوان المجد، قاموس الاعلام، المسک الاذفر، السعادة الابدیه، الحدائق الوردیه، منتخبات تواریخ دمشق، مقامات سعدیه، قافله، مشاهير شرق، مطالع الصعود، تنويرالقلوب، التراث الروحي، ایضاح المکنون، فهرس النهارس الکتانی، رحله ربيع فی العراق، و الروض الازهر و ... یا بطور مستقل راجع به مولانا خالد تالیف شده و یا در خلال آنها مطالب درباره او نوشته شده است. مولانا خالد در (۱۱۹۰ - ۱۲۴۲ هجری قمری = ۱۷۷۶ - ۱۸۲۷ م زرکلی ۱۱۹۳ - ۱۲۴۲ هجری قمری = ۱۷۷۹ - ۱۸۲۷ م کحاله) متولد و در گذشته است و در حی الاکراد دمشق مدفون گردیده و مطاف مریدان و منسوبان است، تاریخ سلیمانیه چاپ ۱۲۴۶ هجری محمد امین زکی.

۲- ۱. قطب العارفين ضیاءالدین مولانا خالد، پدر مولانا خالد نامش احمد حسینی از احفاد پیر میکائیلی جاف و مادرش فاطمه خاتون بانوئی سیده از نسل سید محمد زاهد مشهور به "پیر خضر شاهی" است معجم المؤلفین تالیف عمر رضا کحاله چاپ بیروت صفحه ۹۵. و اعلام زرکلی صفحه ۲۹۴ چاپ ۶ سال ۱۹۸۴ م، ج ۲.

تحصیلات مولانا خالد:
در آغاز نزد مولانا احمد پدرش و سپس نزد دانشمندان چون عبدالکریم برزنجی و برادر او سید عبدالرحیم و ملا صالح تره ماری و شیخ عبدالله خریانی و ملا محمود غزایی و علامه عبدالرحیم زیارتی (زیاری) که هر کدام ستاره درخشانی در آسمان علم و ادب بوده‌اند، بهره علمی می‌گیرد، مدتی هم از محضر علامه بزرگ ملامحمد بن آدم باله کانی تلمذ می‌کند، و آنگاه در محضر سایر دانشمندان کردستان به تحصیل علوم و معارف اسلامی، به حکمت و کلام که در آن زمان متداول بوده مشغول گردیده است و پس از مدتی به سنه (سنتدج) نزد رئیس العلما علامه محمد قسیم سنندجی رفته و نزد او پایان نامه علوم و معارف اسلامی را گرفته و به درجه اجازه‌نامه افتا و اجتهاد در فقه و اصول، امام شافعی (رض) نایل آمده است، سپس به سلیمانیه بازگشته و مشغول تدریس و افتا گردیده است.^۱

مسافرت‌های مولانا خالد:

قطب العارفین ضیاءالدین مولانا خالد در سال ۱۲۲۰ هجری قمری، به منظور انجام مراسم حج از راه موصل و شام عازم مکه مکرمه گردید و پس از مراجعت از راه نهري مهمان سید عبدالله نهري شاه شمزین می‌شود و موضوع مسافرت خود را به دهلی با سید عبدالله نهري در میان می‌گذارد، سید به او می‌گوید با آنهمه علم و دانش صحیح نیست که نزد شاه عبدالله دهلوی نقشبندی بروید، ولی مولانا خالد سید را اقناع می‌کند که آن سفر را به انجام برساند و این تک بیت را برایش می‌خواند:

ادیب من جلیس من شود در حلقه زندان به کوشش گر رسانم ناله مستانه خود را^۲

۱- سالنامه نور دانش منبع سابق الذکر، گنجینه فرهنگ و دانش و تاریخ مشاهیر کرد و اعلام زرکلی، ج ۲، ج ۱، سال ۱۹۶۴م، صفحه ۲۹۴ و معجم المؤلفین عمر رضا کحاله چاپ بیروت صفحه ۹۵.

۲- شرح حال حضرت شیخ عبدالله ملک غازی شاه شمزین (رض) تألیف محمد صالح ابراهیمی، صفحه ۱۴ و ۱۵ که آماده چاپ است.

پس از آن سید عبدالله نه‌ری شاه شمزین می‌گوید: اگر اینطور است من نیز در این سفر همراه تو خواهم بود، اما مولانا خالد به او می‌گوید شما در اینجا تدریس بکنید بهتر است تا من برمی‌گردم در اینجا باید بیشتر تحقیق شود چون عده‌ای حب و بغض نشان داده‌اند. آنگاه مولانا خالد از راه کردستان به تهران و مشهد و هرات و قندهار به حضور شاه عبدالله (دهلی - جهان آباد) در هندوستان می‌رود و پس از اینکه اجازه ارشاد می‌گیرد اشتیاق به میهن پیدا کرده و در یک قصیده چنین گوید:

خالد، گر نیستی دیوانه و صحرانورد
تو کجا و کابل و غزنین و خاک قندهار
مترجم قانون در طب، شاعر نامدار و محقق بزرگوار: مرحوم عبدالرحمن شرفکندی (هزار) در اوصاف مولانا خالد و سید عبدالله و سید طه نه‌ری به زبان کردی چنین گوید:

که سه رده سته‌ی هم مو مه ستانه خالید
نه مامی باغی کوردستانه خالید
فیدا تم نیشتمان بو شاره زورت
رونا که، شام و ئه سته میول به نورت
به عه بدوللاه و تاها پیری شه مزین
له داوای دین نه ماندو بون، نه شه مزین
شه می دل بون و زینی مه حفه لی دین
وه ته ن هه رشاد بی تو وا دو کوره ت دین^۱

مولانا خالد هنگام مراجعت به وطن در سر راه توقف کوتاهی در سنندج نموده و دانشمند نامی شیخ محمد قسیم سنندجی استاد سابق خود و عده دیگر از دانشمندان و علما به سلک منسوبان و مریدانش در می‌آیند، آنگاه به سلیمانیه برمی‌گردد و افراد بیشماری منجمله علامه روزگار ملایحی مزوری به او می‌پیوندند و طریقه او را انتخاب

۱- سلیله‌ی نه خشه ندی، دانه ز ره همان میساح قازی په‌ری، ۳۱ تا ۳۰، چاپی ۱۳۶۹ بلاوه‌ی ئیتیشاراتی سه لاهه دین نه بوی.

می‌کنند. در اثر تحریک دشمنان اسلام و دشمنان وحدت و مواخات علامه نودیی و علامه ملا محمدبن آدم با مولانا خالد شروع به مخالفت می‌کنند که پس از اندکی علامه نودیی پشیمان می‌گردد و گریه می‌کند که چرا با آن دانشمند و عارف ربانی مخالفت کرده است ناچار با عده‌ای از مخالفین مولانا جمع می‌شوند و پی به اشتباهات خود می‌برند و به عذر خواهی می‌پردازند و نامه‌هایی را مبنی بر اعتذار به مولانا می‌نویسند و مولانا با سعه صدر و فروتنی و بزرگ منشی بایشان پاسخ می‌گوید: همچنانکه امام فخر رازی که سخت مخالف شیخ اشراق شیخ شهاب الدین سهروردی بوده که پس از مرگ شیخ اشراق که کتاب (تلویحات) تالیف شیخ اشراق را مطالعه می‌کند سخت متأثر و به گریه می‌افتد که چرا با آن فیلسوف بزرگ مخالفت کرده است.^۲

مکتوبات مولانا خالد

مولانا خالد نوشته علمی و فلسفی و دینی و اخلاقی و پند و حکم و تالیفات و تعلیقات بسیار ارزنده و مفیدی دارد و بیش از ۱۹ جلد کتاب نوشته است از آن جمله دیوان اشعار او به زبان کردی، فارسی و عربی است که در استانبول در سال ۱۲۶۰ هجری به چاپ رسیده است. و اینک برای تبرک و تیمن چند شعر ایشان در پسند حضرت رسول (ص) به زبان فارسی و کردی قرائت می‌گردد:

سرور عالم! من دلداده حیران توام	واله و سرگشته سودای هجران توام
شاه بخت قاب قوسینی تو، من کمتر گدا	کی بود یارای آن گویم که مهمان توام
دیگران بهر طواف کعبه می‌آیند و من	کوبه کو افتاده کوه و بیابان توام
دوش در خوابم نهادند افسر شاهی به سر	گوئیا پا می‌نهد بر فرق، دربان توام ^۳

۱- سالنامه نور دانش و گنجینه فرهنگ و دانش منابع سابق الذکر و اعلام زرکلی، ج ۲، چاپ ۶، سال ۱۹۶۴ م، صفحه ۲۹۴ و معجم المؤلفین کماله.

۲- دانشمندان کرد... صفحه ۷۲، چاپ ۱۳۶۴، تهران به زبان کردی تالیف محمد صالح ابراهیمی (شه‌پول).

۳- تحفه ناصری در تاریخ و جغرافیای کوردستان، تالیف میرزا شکرالله سنندجی (فخرالکتاب مقابله و تصحیح، حواشی و تعلیقات به انضمام پنج مقاله درباره قبائل کرد از دکتر حشمت‌الله طیبی ص ۶۵، چاپ امیرکبیر، سال ۱۳۶۶ خورشیدی و تاریخ مشاهیر کرد استاد بابامردوخ روحانی.

Dr.Saleh Ebrahimi

همانطور که قبلاً ذکر شد مولانا خالد شاعری توانا بوده، قریحه و افکار و ذوق سرشار و ابتکار مضامین دلکش و شعر عرفانی جالب توجه و رونق بخش عالم ادبیات است. به زبان عربی و کردی و فارسی شعر سروده دیوان فارسی مولانا در استانبول به دستور سلطان عبدالحمید به سال ۱۲۶۰ هجری به چاپ رسیده و اخیراً در ایران "شهر سندج" نیز تجدید چاپ شده از جمله است.

حضرت مولانا بغداد می‌رود و پس از مدتی بار دیگر به سال ۱۲۳۰ هجری بنا به تقاضای محمود پاشای بابان حاکم سلیمانیه به وطن خود برمی‌گردد. محمود پاشا مسجد و

تاریخ ۷/۲/۱۳۸۱
 شماره ۱۸۰
 پیوست

جناب آقای
 محمد صالح ابراهیمی
 سوکارخانم

با اهداء سلام به استحضار می‌رساند مقاله

شعر ارسالی جناب عالی تحت عنوان مولانا خالد شاعری تفسیری شماره روزی

به دبیرخانه کنگره واصل شد بدیهی است پس از بررسی و اظهار نظر
 نهایی کمیته علمی، مراتب به نحو مقتضی به اطلاع خواهد

رسید.

دکتر محمد مهدی پور
 ۹۳۱۰۰۰۰۷

دبیر کنگره ولایت و اهل بیت

دانشگاه تبریز، دانشکده ادبیات و علوم انسانی

Dr.Saleh Ebrahimi

خانقاهی را در سلیمانیه برای وی و مریدانش بنا می‌نهد و کلیه مخارج خانقاه را نیز به عهده می‌گیرد. مولانا ارشاد خود را در سلیمانیه دوباره شروع می‌کند، مردم گروه گروه و دسته دسته از کردستان ایران و عراق و ترکیه به خانقاه وی روی می‌آورند و با شوق و علاقه به او تمسک می‌کنند.

مولانا به سال ۱۲۳۶ هجری برای بار سوم به بغداد می‌رود و یکی از خلفای خود را به نام شیخ عبدالله هروی در خانقاه سلیمانیه^۱ را به جای خود می‌گمارد. مدت اقامت مولانا در بغداد این بار سه ماه طول میکشد، در این مدت جمعی از خلفای خود را به شهرها و بلاد عمده اطراف و اکناف گسیل می‌دارد که به ارشاد پردازند و طالبان را با طریقه نقشبندیه آشنا سازند. از جمله شیخ احمد خطیب اربلی (هه ولیری) را که دانشمندی ادیب و شاعر و عارفی وارسته بود مامور کرد که به دمشق برود و در آنجا به انجام وظیفه و ارشاد مشغول شود.^۲

شیخ احمد در اندک مدتی عده زیادی را با مکتب مولانا آشنا نمود و در این شهر و اطراف آن شور و هیجان عجیبی راه انداخت، تا آنجا که مردم مشتاقانه خواهان دیدار مولانا شدند و از شیخ احمد خواستند که ضمن نامه‌ای، مولانا را به شام دعوت کند، تا همه طبقات بتوانند محضر او را درک کنند. شیخ احمد لاجرم بر اثر پافشاری آنان موضوع را طی مراسله‌ای به مرشد خود گزارش داد. مولانا دعوت او را پذیرفت و به سال ۱۲۳۸ هجری با عده کثیری از علما و عرفا و دیگر کسانی که مایل به همراهی او بودند، بغداد را به قصد شاه پشت سر گذاشت. پس از وصول به دمشق، طبقات مختلف مردم که در نهایت اشتیاق انتظار آمدن او را داشتند، تا چند کیلومتری خارج از شهر به استقبال شتافته، مولانا را با اجلال و تجلیل هر چه بیشتر به شهر خود وارد کردند. ادبا و شعرای فاضل و معروف دمشق از قبیل شیخ شاهین عطار و شیخ محمد خانی و شیخ محمد جمله خلوتی دمشقی و دیگران قصاید غزایی به نام خیر مقدم و تهنیت ورود مولانا، انشا و انشاد کرده‌اند، و اینک چند بیتی از آغاز قصیده شیخ محمد جمله را در اینجا ذکر می‌کنیم:

۱- دیوان خطی مولانا خالد موجود در کتابخانه اینجانب، ص ۱۰۸. ۲- سائمه نور دانش و تاریخ مشاهیر کرد مطبع سابق الذکر.

Dr.Saleh Ebrahimi

اصحت دمشق بهجة و مسرة
والطير غنى و الغصون رواقص
والوقت طاب و هيمنت اهل الصفا
مذحل بالشام الشريفة سيد
فسالت عنه بين ارباب الهدى
و هو المجدد بل هو الداعى الى
فلقيته فوجدته كالليث فى
والنور و الاشراق منها صاعد
تهتز من طرب و هن موائد
والزهر يحرق والعنا متباعد
و عليه من حلى الكمال فرائد
قالوا: ضياء الدين هذا خالد
سبل الرشاد فنعم ذاك الماجد
سطواته و هو الامام الواحد

موائد: جمع مائده، به معنى لرزان و رقص كنان.

مولانا در دمشق ماندگار شد و به تعليم آداب طريقه و ارشاد مردم همت گماشت، با اين حال اوقاتی را نیز به مباحثه با علما و فضلاى آنجا و مطالعه و تحقيق در مسائل علمى و دينى مصروف مى ساخت.

از دمشق مسافرتى چند روزه به قدس شريف انجام داد و پس از زيارت امكنه مقدسه آنجا به دمشق مراجعت كرد و سنه ۱۲۴۱ هجرى براى بار دوم به حجاز رفت. علما و خواص حرمين شريفين كه آوازه فضل و كمال و علو مقام عرفانى او را كم و بيش شنیده بودند، و مشتاقانه انتظار ملاقاتش را داشتند، مقدم او را گرامى شمردند و عده زيادى در خدمتش تمسك كردند. يكسال پس از اين تاريخ مولانا بدون مقدمه وصيت نامه خود را نوشت و كتابخانه اش را وقف علمای آنجا ساخت. عالم متقى شيخ اسمعيل آنارانى را جهت ارشاد مسلمانان، جانشين خود تعيين كرد، و با اشاره و ايما از فرارسيدن مرگ خود خبر داد و توصيه كرد كه بر سنگ مزار وى چيزى به غير از اين جمله ننويسند: "هذا قبر الغريب خالد".

چيزى نمى گذرد، مرض طاعون در دمشق شيوع پيدا مى كند و جمع كثيرى دچار اين مرض شده، مى ميرند، از جمله دو پسر مولانا نيز به همين مرض حيات را بدرود مى گویند. خود مولانا در شب ۱۲ ذيقعدة سال ۱۲۴۲ هجرى به اين بيمارى مبتلى مى شود و در شب جمعه ۱۴ ذيقعدة همين سال بين نماز مغرب و عشاء روح بزرگ وى به عالم ملكوت پرواز

می‌کند. فردای آن شب با شرکت جمع کثیری از اهالی دمشق مراسم تشییع جنازه به عمل می‌آید و آن وجود مقدس در دل خاک به ودیعه سپرده می‌شود، قدس الله تعالی اسراه العلیه.

ادبا و شعرا در مرگ مولانا مراثنی زیادی سروده‌اند، از جمله قصیده‌ای است از علامه متاخرین شیخ محمد امین عابدین مفتی که آغاز آن چنین است:

ای رکن من الشریعة مالا	فرایناه قد امال الجبالا
مدرزنا باوحد العصر علما	و بهاء و بهجة و کمالا
و اجتهادا و طاعة و صفاء	و سخاء و عفة و نوالا
هو بحر العلوم شرقا و غربا	و یمینا و قبلة و شمالا
هو قطب علیه درات رحی العر	فان، و هو الفرید قالا و حالا
ولعثمان ذی الحیاء و ذی النو	رین صح انتسابه اجلالا
و به از دان دیننا و طریق ال	نقشبندی زاد منه جمالا ^۱

و دیگری ضمن ابیاتی در تاریخ وفات مولانا خالد گفت است: مایقول العبد ارخ "خالد قطب توفی" که برابر است با سال ۱۲۴۲ هجری قمری.

منسوبان و مریدان مولانا

۱ - علامه ملا یحیی مزوری عمادی مشهور به سلطان العلماء ۲ - شیخ الاسلام مکی زاده مصطفی عاصم افندی استانبول ۳ - سید محمد اسعد مفتی حله ۴ - سید محمود شهاب الدین آلوسی زاده بغدادی مولف تفسیر روح المعانی ۵ - سید محمد اسعد صدر الدین حیدری مفتی حنفیه بغداد ۶ - سید ابراهیم فصیح حیدری ۷ - سید عثمان سندی نجدی ۸ - سید خلیل سمین نقیب اشراف و سادات طرابلس ۹ - سید محمد طاهر افندی حسینی

۱- ایدی: جمع ید، به معنی دست؛ ایدی: جمع الجمع و به معنی نمونها بیشتر استعمال می‌شود؛ مالا: الف آن اطلاق است و ماله به معنی گرایید و خم شد؛ امال: خم کرد، ویران کرد. رزلنا: مصیبت زده شدیم، از مصدر رزه به معنی مصیبت. بهاء: روشنی. نوال: بخشش وجود، چرخید، گردش کرد. رحی: آسا، چرخ، تاریخ مشاهر کرد استاد بابامردوخ.

مفتی قدس ۱۰ - شیخ ابوالخیر دیاریکری ۱۱ - شیخ عمر مجتهد دمشقی ۱۲ - شیخ محمد بن سلیمان مولف کتاب الحدیقة الندیة ۱۳ - سید محمد امین ابن العابدین مفتی دمشق ۱۴ - عمر افندی غزی مفتی شافعیہ شام ۱۵ - علامہ شیخ عبدالله داغستانی ۱۶ - علامہ شیخ عبدالرحمن روزبه یانی (روز بهانی) ۱۷ - سید عبدالعزیز افندی نقیب اشراف بغداد ۱۸ - عبدالله پاشا حاکم عکا ۱۹ - نجیب پاشا والی شام ۲۰ - داود پاشا والی بغداد ۲۱ - محمد افندی مفتی معرفة النعمان ۲۲ - سید عبدالله حیدری ماورانی مدرس در بغداد ۲۳ - شیخ شامل داغستانی ۱۴ - سید علی برزنجی قاضی سلیمانیه ۲۵ - رسول زکی مدرس ۲۶ - سید محمد امین سویدی مدرس در حله ۲۷ - شیخ ملا طاهر جزیری ۲۸ - ملا اسعد افندی جل کویی ۲۹ - سید عبدالقادر جزایری ۳۰ - ملا محمد اربلی (هه ولیری) ۳۱ - ملا عبدالله آمدی.

خلفای مولانا

۱ - شیخ اسمعیل آنارانی، مامور ارشاد در دمشق و جانشین مولانا در آنجا ۲ - شیخ عثمان سراج الدین مامور ارشاد در کردستان عراق ۳ - حاج ملا عبدالله جلی کویی ۴ - شیخ محمد فراقی ۵ - حضرت سید عبدالله نهری شاه شمزین که در ۱۲۲۹ در بغداد چهره کشیده ۶ - حضرت سید طه فرزند سید عبدالله نهری شاه شمزین ۷ - شیخ اسمعیل شروانی ۸ - شیخ محمود صاحب برادر خود مولانا ۹ - شیخ احمد خطیب هولیری ۱۰ - شیخ محمد خانی شامی ۱۱ - شیخ محمد صادق مامور ارشاد در مصر ۱۲ - شیخ عبدالله فردی مامور ارشاد در بیت المقدس ۱۳ - عبیدالله افندی حیدری ماورانی مفتی حنفیه بغداد ۱۴ - شیخ الشیوخ شیخ عبدالغفور کاشتری ۱۵ - ملا احم کوله ساره ای مشهور به مولانا از خاندان کمانگر ۱۶ - سید جواد سیاهپوش ادیب و شاعر بغدا ۱۷ - شیخ ملا محمد مجذوب عمادی ۱۸ - شیخ اسمعیل بصری ۱۹ - شیخ احمد قسطمونی ۲۰ - شیخ ملا هدایت الله اربلی ۲۱ - شیخ محمد عقراهی مامور ارشاد در جزیر و بوتان ۲۲ - تاج العلما شیخ خالد جزیری مامور ارشاد در دیاریکر ۲۳ - شیخ عبدالفتاح عقراهی ۲۴ - شیخ محمد ناصح افصح العلما ۲۵ -

- شیخ محمد جدید بغدادی ۲۶ - شیخ عبدالله ارزنجانی مکی مامور ارشاد در مکه مکرمه
۲۷ - شیخ خالد کرد مامور ارشاد در مدینه منوره ۲۸ - شیخ احمد عربوزی مامور ارشاد در
ازمیر ۲۹ - شیخ عبدالغفور کردی کرکوک متصدی امامت و امور خانقاه مولانا در بغداد ۳۰
- شیخ حسین خطاط قوزانی ۳۱ - شیخ محمد بغدادی امام جماعت همیشگی خانقاه مولانا
۳۲ - سید عبدالله افغانی هراتی ۳۳ - شیخ محمد هراتی ۳۴ - سید احمد سردار سرگلو
کرکوک ۳۵ - شیخ احمد ضیاءالدین گومشخانی ۳۶ - سید عبدالغفور مشاهدی بغدادی ۳۷ -
شیخ محمود بن عمر مامور ارشاد در عمادیه. ۱. پیچید در شریک دانشگاه تبریز چاپ ۱۳۴۳.

صفحه ۱۴

چهارشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۷۷

۲۲ ذی‌قعدة ۱۴۱۹ - شماره ۵۷۲۸ - سال بیستم

جمهوری اسلامی

تقدیر جمعی از نمایندگان استان کردستان از مترجم قرآن کریم به زبان کردی

بخش خبری: جمعی از نمایندگان
گرد زبان مجلس شورای اسلامی ضمن نامه‌ای
از محقق علوم قرآن جناب استاد، دکتر
محمد صالح ابراهیمی (شه پوئل) مترجم قرآن
کریم به زبان کردی تقدیر و تشکر کردند.
در نامه این عده از ترجمه قرآن به کردی
به عنوان تلاشی سترگ و عظیم یاد شده و
این اقدام ناشی از روحیه سرشار از عشق به
خدا و ایمان به کلام جانبخش الهی دانسته
شده است.

این نامه را نمایندگان مردم پیرانشهر و
سردشت، مهاباد، سنندج، دیواندره،
کامیاران، قروه، سقز و بانه، پاوه و جوانرود و
ایلام امضاء کرده‌اند.
لازم به ذکر است ترجمه قرآن کریم به
زبان کردی سورانی توسط استاد ابراهیمی از
علمای اهل سنت کردستان چند سال پیش
انجام پذیرفته و با استقبال قابل توجه
گردزبانان سراسر جهان مواجه شده است.

۱- تاریخ مشاھر کرد و سالنامه نور دانش و کردان دانشمند منابع سابق الذکر، نه قیل له گوئیاری دانشگای تبریز مجله مقاله
در گستره ادبی فارسی صفحه ۱۴ تا ۱۳ چاپ ۱۳۷۳ خورشیدی